

Dr hab. Paweł Kawalec, prof. UJ

Kraków, 23.08.2022

Zakład Badań nad Żywieniem i Lekami

Instytut Zdrowia Publicznego

Wydział Nauk o Zdrowiu

Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum

Recenzja w postępowaniu habilitacyjnym
Pana dr n. o zdr. Dariusza Walkowiaka
ubiegającego się o tytuł doktora habilitowanego w dziedzinie nauk
medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauki o zdrowiu

Podstawowe dane Habilitanta i przebieg kariery zawodowej

Habilitant jest absolwentem studiów magisterskich na kierunku Ekonomia na Akademii Ekonomicznej w Poznaniu (obecnie Uniwersytet Ekonomiczny). W roku 2016 uzyskał stopień doktora nauk o zdrowiu na Wydziale Nauk o Zdrowiu, Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu na podstawie rozprawy doktorskiej pod tytułem: „Wybrane aspekty społeczno-zdrowotne leczenia fenyloketonurii” przygotowanej pod opieką promotora: prof. dr hab. Michała Musielaka (praca została wyróżniona).

Aktualne miejsca pracy / poprzednio zajmowane stanowiska:

1.12.2016 – nadal: Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu, Zakład Organizacji i Zarządzania w Opiece Zdrowotnej, stanowisko: asystent, od 1.12.2020 – adiunkt

2.01.2020 – nadal: Dyrektor ds. Medycyny Pracy, Uniwersyteckie Centrum Stomatologii i Medycyny Specjalistycznej Sp. z o. o.

9.03.2015 – 8.03.2017: Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu, Katedra Nauk Społecznych, stanowisko: asystent

1.09.1989 – 13.12.1992: Akademia Ekonomiczna w Poznaniu, Instytut Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych, stanowisko: asystent

1.02.1988 – 31.08.1989: Akademia Rolnicza w Poznaniu, Zakład Ekonomii Politycznej, stanowisko: asystent-stażysta, asystent.

Ocena osiągnięcia naukowego

Osiągnięcie naukowe będące podstawą ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego obejmuje cykl 6 publikacji pod tytułem „**Choroby rzadkie w praktyce edukacji zawodów medycznych oraz w funkcjonowaniu osób chorych**”.

Najważniejsze wnioski płynące z tego cyklu publikacji zostały podsumowane w Autoreferacie, w którym Autor starał się wykazać co jest istotnym wkładem i nowatorskim podejściem w prowadzonych badaniach. Przedstawiony zbiór 6 publikacji stanowi nieco zróżnicowany materiał, w moim odczuciu spełniający kryterium monotematycznego cyklu tylko na pewnym poziomie ogólności tematyki.

Sumaryczny IF tych prac wynosi 24,815 (liczba punktów MNiSW = 620); w 5 publikacjach Habilitant był pierwszym autorem, w jednej – drugim. Dr Walkowiak deklaruje wiodący udział w zasadniczych pracach badawczych oraz w przygotowaniu treści wszystkich 6 manuskryptów jednak nie przedstawia szacunkowego wkładu procentowego swojego oraz współautorów, co byłoby istotnym ułatwieniem w przygotowaniu oceny osiągnięcia naukowego.

Temat podjęty przez habilitanta jest istotny i aktualny, szczególnie biorąc pod uwagę rozpowszechnienie chorób rzadkich oraz ultraradkich w polskim społeczeństwie; analiza wybranych aspektów dotyczących tej grupy schorzeń zasługuje na uznanie. Szczególnie ważna jest znajomość zarówno samych schorzeń jak i ich farmakoterapii czy wagi konsekwencji społeczno-ekonomicznych, co pozwoli na lepsze podejmowanie decyzji w ochronie zdrowia. Zwraca uwagę pewne zróżnicowanie tematyki poruszanej w publikacjach uwzględnionych w ramach osiągnięcia naukowego: trzy publikacje dotyczą oceny poziomu znajomości wybranych aspektów odnośnie chorób rzadkich wśród studentów lub personelu medycznego w Polsce, natomiast trzy kolejne wpływu konsekwencji pandemii COVID-19 na pacjentów z fenylketonurią oraz ich opiekunów.

Przedstawiony jako osiągnięcie naukowe cykl prac rozpoczyna artykuł pt. „Needs assessment study of rare diseases education for nurses and nursing students in Poland”, w ramach którego ocenione zostały potrzeby edukacyjne i samoocena stanu wiedzy w zakresie chorób rzadkich w grupie 142 pielęgniarek (w trakcie kursów specjalizacyjnych) i 113 studentek/studentów studiów magisterskich na kierunku pielęgniarstwo; na podstawie wyników tego badania stwierdzono że wiedza o chorobach rzadkich wśród pielęgniarek i studentek pielęgniarstwa wydaje się niewystarczająca. Badanie wykazało

deklarowany przez respondentów niski poziom wykształcenia w zakresie chorób rzadkich i poczucie braku odpowiedniego przygotowania do opieki nad pacjentami z chorobami rzadkimi. Wyniki tego badania mogą posłużyć wypracowaniu lepszych metod zarządzania w ochronie zdrowia w odniesieniu do leczenia chorób rzadkich, podobnie jak w przypadku drugiej publikacji z cyklu pt: „Knowledge and attitudes of future healthcare professionals toward rare diseases”, w którym udział wzięło 654 studentów ostatnich dwóch lat studiów na kierunku lekarskim, fizjoterapii i pielęgniarstwa. W odpowiedzi na jedno z pytań ponad 40% studentów pielęgniarstwa i prawie 60% studentów fizjoterapii i medycyny stwierdziło, że leki sieroce są refundowane w Polsce. Należy podkreślić że tak ogólnie postawione pytanie dotyczące refundacji leków sierocych w Polsce nie jest odpowiednie bowiem część leków sierocych jest w Polsce refundowana a część nie, będąc na różnych etapach oceny merytorycznej w ramach procesu refundacyjnego czy negocjacji z płatnikiem publicznym; część leków sierocych otrzymało negatywne decyzje refundacyjne i nie będzie finansowane ze środków publicznych. Przeprowadzone badanie wykazało, że wśród przyszłych pracowników służby zdrowia istnieje poważna luka edukacyjna w zakresie chorób rzadkich.

W kolejnej publikacji pod tytułem “Are rare diseases overlooked by medical education? Awareness of rare diseases among physicians in Poland: an explanatory study” przedstawiono wyniki badania kwestionariuszowego w grupie 165 lekarzy odbywających kursy specjalizacyjne na Uniwersytecie Medycznym w Poznaniu; badanie ujawniło w przypadku większości respondentów brak podstawowej wiedzy na temat etiologii, epidemiologii i częstości występowania chorób rzadkich; wnioski z badania pozwolą na lepszą organizację i zaplanowanie działań mających na celu poprawę kompetencji kadr medycznych odnośnie znajomości chorób rzadkich oraz postępowania z pacjentami z takimi chorobami. Autor zawarł również sugestie dotyczące poprawy sytuacji w tym zakresie w Polsce co pozwala na praktyczne wykorzystanie wyników przeprowadzonych badań.

W ramach publikacji “The impact of the COVID-19 pandemic on the perception of health and treatment-related issues among patients with phenylketonuria in Poland – the results of a national online survey” przedstawiono wyniki badania, którym objęto wszystkich pacjentów z fenylketonurią, niezależnie od wieku, pozostających pod opieką jednego z dziewięciu specjalistycznych ośrodków leczących fenylketonurię w Polsce. Pytania dotyczyły: zdarzeń i okoliczności związanych z pandemią, które mogły mieć wpływ na kontrolę choroby czy na wyniki leczenia, postrzegania przez samych pacjentów lub ich opiekunów wpływu pandemii na proces leczenia a także np. oceny skali problemów wywołanych przez pandemię w kontakcie pacjentów z kadrą medyczną.

Piąta publikacja – “The impact of the first 2020 COVID-19 lockdown on the metabolic control of patients with phenylketonuria” to retrospektywna analiza wyników badań poziomu fenyloalaniny u pacjentów z fenylketonurią w Polsce która wskazała że zmniejszyła się częstotliwość wykonywania badań krwi w sześciu polskich ośrodkach pediatrycznych zajmujących się dziedzicznymi chorobami a ogólna kontrola metaboliczna chorych w czasie pandemii uległa pogorszeniu.

Celem pracy “Phenylketonuria patients’ and their caregivers’ perception of the pandemic lockdown: The results of a national online survey” było porównanie, w oparciu o badanie ankietowe, problemów zgłaszanych przez pacjentów z fenylketonurią oraz ich rodziców/opiekunów w czasie ogłoszonego tzw. pierwszego lockdownu związanego z COVID-19.

Ograniczeniem powyższego cyklu była pewna rozbieżność tematyczna, wszystkie publikacje dotyczyły co prawda schorzeń rzadkich (głównie fenylketonurii) jednak obejmowały aspekty i zagadnienia z dwóch obszarów tematycznych, stąd w mojej ocenie cykl prac jest luźno powiązany.

Prace oryginalne włączone do cyklu stanowią znaczący wkład zarówno teoretyczny jak i praktyczny w odniesieniu do opracowania metod które pozwalają na poprawę wiedzy i świadomości personelu medycznego odnośnie schorzeń rzadkich, mają istotną przydatność praktyczną w modyfikacji np. programów nauczania czy przygotowywania personelu do leczenia pacjentów z chorobami sierocymi. Wyniki części badań pozwalają z kolei lepiej przygotować zarówno system ochrony zdrowia jak i samych pacjentów oraz ich opiekunów do zagrożeń i wyzwań związanych z ewentualnymi przyszłymi zdarzeniami na miarę pandemii COVID-19.

Podsumowując, w mojej opinii osiągnięcia naukowe Habilitanta zasługują na pozytywną ocenę a cykl publikacji oddaje obszar zainteresowań naukowych dr Walkowiaka. Przedstawione w załączonym cyklu badania przemawiają za istotnym wkładem autora w rozwój dyscypliny nauki o zdrowiu. Przedstawione osiągnięcie naukowe spełnia wymagania stawiane rozprawom habilitacyjnym i może stanowić podstawę do ubiegania się o stopień naukowy doktora habilitowanego w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu, w dyscyplinie nauki o zdrowiu.

Ocena pozostałego dorobku naukowego

Oprócz cyklu publikacji wchodzących w skład dorobku naukowego o których mowa a art.219 ust.1 pkt.2 ustawy, Habilitant przedstawił jako wykaz osiągnięć naukowych szereg innych publikacji, w tym część prac powstało w wyniku współpracy naukowej pomiędzy różnymi ośrodkami w kraju i za granicą.

łącna punktacja całkowitego dorobku naukowego Habilitanta wynosi 73.497 punktów Impact Factor (IF), w tym 48.682 za prace opublikowane poza cyklem. Całkowita liczba punktów MNiSW za dorobek naukowy wynosi 2 460, w tym 1 840 punktów za prace opublikowane poza cyklem. Aktualnie w bazie Web of Science (WoS) indeksowanych jest 20 prac współautorstwa Habilitanta natomiast całkowity dorobek habilitacyjny obejmuje w sumie 38 publikacji, w tym 35 to prace oryginalne. Liczba cytowań tych publikacji według bazy WoS wynosi 112; natomiast liczba cytowań, bez autocytowań wynosi 94. Indeks Hirscha według bazy WoS wynosi 6 (dostęp: 21.03.2022).

Inne aktywności badawcze

Analiza wybranych aspektów związanych z występowaniem oraz leczeniem fenylketonurii. W latach 2016-2020 Habilitant uczestniczył w przygotowaniu dziewięciu artykułów na ten temat, przy czym w przypadku ośmiu z nich był pierwszym autorem. Dotyczyły one zarówno zagadnień związanych z historią diagnozowania jak i leczenia fenylketonurii. Drugi obszar zainteresowań badawczych, związany z pracą dydaktyczną w Zakładzie Organizacji i Zarządzania, ale również z doświadczeniami Habilitanta z pracy w jednostkach systemu ochrony zdrowia, dotyczy funkcjonowania systemów opieki zdrowotnej, oceny satysfakcji zawodowej ich pracowników, oraz zarządzania zasobami ludzkimi.

Habilitant deklaruje również udział w realizacji badań dotyczących różnych aspektów pandemii COVID-19, w tym jej skutków społecznych oraz wykonywanie badań w zakresie oceny chorób rzadkich innych niż fenylketonuria, a także chorób metabolicznych. W pracach tych najczęściej był dodatkowym autorem, a dotyczą one zarówno szeroko rozumianych chorób rzadkich, jak również konkretnych jednostek chorobowych.

Dr Walkowiak był członkiem Zespołu który otrzymał Nagrodę Naukową Rektora Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu za osiągnięcia uzyskane w roku 2018, 2019 oraz w roku 2020. Jest promotorem pomocniczym w jednym przewodzie doktorskim (w trakcie).

Habilitant deklaruje udział w komitetach redakcyjnych i radach naukowych czasopism, członkostwo w organizacjach oraz towarzystwach naukowych oraz przygotowywanie recenzji dla czasopism międzynarodowych i krajowych. Uczestniczył również w realizacji kilku międzynarodowych projektów naukowych a także programów badawczych realizowanych na Uniwersytecie Medycznym w Poznaniu.

Biorąc pod uwagę powyższe aktywność naukową Habilitanta oceniam jako akceptowalną biorąc pod uwagę wymania ustawowe związane z procedurą uzyskiwania stopnia naukowego doktora habilitowanego.

Działalność dydaktyczna

Habilitant deklaruje doświadczenie w zakresie dydaktyki, prowadził następujące zajęcia: na studiach licencjackich i magisterskich: zarządzanie finansami, zarządzanie zasobami ludzkimi, zarządzanie zasobami ludzkimi i przywództwo w ochronie zdrowia, biznes plan, zarządzanie operacyjne, ekonomia i systemy ochrony zdrowia, prawo i ekonomia w ochronie zdrowia, ekonomiczne podstawy działalności gospodarczej a także na studiach podyplomowych z zakresu zarządzania: zarządzanie finansami i kontroling w praktyce podmiotów leczniczych, biznesplan – projekt doradczy; na studiach podyplomowych dla lekarzy: zdrowie publiczne, hiperfenyloalaninemie, diagnostyka i leczenie wrodzonych zaburzeń metabolicznych, wybrane zagadnienia z genetyki chorób metabolicznych.

Działalność organizacyjna i popularyzująca naukę

Obejmuje aktywności w ramach prac komisji i zespołów powoływanych na Wydziale Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu. Dr Walkowiak pełni również obowiązki Kierownika Zakładu Organizacji i Zarządzania w Opiece Zdrowotnej. Habilitant brał udział w pracach komitetów organizacyjnych, naukowych oraz prowadził sesje naukowe zarówno podczas konferencji międzynarodowych, jak i krajowych; deklaruje udział jako promotor prac magisterskich i podyplomowych. Aktywnie zajmował się wspieraniem organizacji pacjenckich osób chorych na choroby rzadkie, uczestnicząc w spotkaniach i prowadząc wykłady.

Działalność dydaktyczna, organizacyjna oraz popularyzująca naukę pozwala w mojej ocenie na spełnienie wymogów stawianych w postępowaniach habilitacyjnych.

Wnioski końcowe

1. Pozytywnie oceniam istotny wkład badawczy w rozwój wybranej dziedziny naukowej. Badania Habilitanta posiadają znamiona działalności innowacyjnej w warunkach polskich, dotyczą również ważnych zagadnień istotnych w odniesieniu do nauk o zdrowiu.
2. Działalność naukowa skupia się wokół kwestii dotyczących zagadnień związanych z obszarem wykazanym w ramach osiągnięcia naukowego, poza tym jednak Habilitant wykazuje również inne zainteresowania naukowe, wiele osiągnięć naukowych ma implikacje praktyczne.
3. Habilitant wykazuje wystarczające doświadczenie w zakresie dydaktyki oraz w zakresie aktywności organizacyjnych i popularnonaukowych.

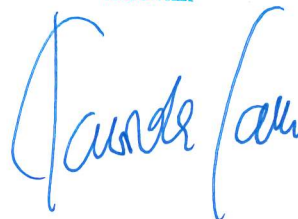
Biorąc pod uwagę pozytywną ocenę osiągnięcia naukowego oraz pozostałego dorobku naukowego, a także osiągnięć dydaktycznych i organizacyjnych stwierdzam, iż w mojej ocenie Pan dr n. zdr. Dariusz Walkowiak spełnia ustawowe wymogi stawiane kandydatom do stopnia naukowego

doktora habilitowanego (art. z dn. 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz 1668 z późn. zm.)). Wnioskuje zatem o dopuszczenie Pana dr Dariusza Walkowiaka do dalszych etapów zmierzających do nadania stopnia doktora habilitowanego.

Zakład Badań nad Żywieniem i Lekami
Instytutu Zdrowia Publicznego UJ CM

dr hab. Paweł Kawalec, prof. UJ
kierownik

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Pawel Kawalec', written in a cursive style.